

Sári Gábor¹

A KATONAI LOGISZTIKA IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI

A 2024. november 29-én, a Nemzeti Közszerületi Egyetemen „A katonai logisztika időszerű kérdései” témájú szakmai-tudományos konferencián elhangzott előadás kibővített, szerkesztett, írásos anyaga

CONTEMPORARY ISSUES IN MILITARY LOGISTICS

This is the extended, edited, written version of the presentation given on 29 November 2024, at the National University of Public Service, at the professional-scientific conference on "Contemporary Issues in Military Logistics"

[HTTPS://DOI.ORG/10.30583/2024-3-4-129](https://doi.org/10.30583/2024-3-4-129)

Absztrakt

A Magyar Honvédség logisztikai rendszere – ahogy maga a Magyar Honvédség is – az átalakulás idejét éli. A változás a képességek minden aspektusában – humán erőforrás, kiképzés, haditechnika, infrastruktúra, doktrinális háttér, interoperabilitás – új irányokat jelöl ki, melyekhez kapcsolható követelményeknek meg kell felelni nemzeti és szövetségi szempontból is. A szomszédunkban dúló háború tapasztalatai ismételten előtérbe hozták a honvédség és a társadalom/gazdaság kapcsolati viszonyrendszerének vizsgálatát, az önkormányzati látásmód szükségességét.

Jelen cikk nem vállalkozik a teljességre (inkább csak pillanatkép), de megpróbálja azokat az összefüggéseket, tapasztalatokat, fő területi fejlesztéseket bemutatni, melyek a közeljövőben alakítani fogják a magyar haderőt, a katonai logisztikai rendszert.

¹ Dr. Sári Gábor alezredes PhD, címzetes egyetemi docens (NKE), HVK Logisztikai Csoportfőnökség, Logisztikai Tervező Főnökség, kiemelt főtiszt
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-6745-428X>

Kulcsszavak: katonai logisztika, fejlesztési tapasztalatfeldolgozás, képesség

Abstract

The logistical system of the Hungarian Defence Forces - like the Hungarian Defence Forces itself - is going through a period of transformation. The change in all aspects of capabilities - human resources, training, military technology, infrastructure, doctrinal background, interoperability - sets new directions, with requirements to be met from both national and alliance perspectives. The experience of the war in our neighbourhood has brought to the fore once again the need to examine the relationship between the defence and the social/economic spheres and the need for a whole-of-government vision.

The present article does not attempt to be exhaustive (rather a snapshot), but it tries to present the interrelationships, experiences and main territorial developments that will shape the Hungarian armed forces and military logistics system in the near future.

Keywords: military logistics, lessons learned, capability development, Russian-Ukrainian war

I. A megváltozott biztonsági környezet hatásai a katonai logisztikára

Az elmúlt időszak radikálisan megváltoztatta Európa és Ázsia biztonságpolitikai helyzetét. A kirobbanó konfliktusok rávilágítottak arra, hogy a politikai válságkezelés egyre kevésbé tudja a fegyveres érdekérvényesítést elhárítani, az újfajta biztonsági környezet pedig újfajta kihívásokkal és kockázatokkal jár, amire a haderőnek – a kihívások és kockázatok jellegénél fogva – reagálni kell.

Az újfajta biztonsági kockázatok a haderők műveleti alkalmazásában is hangsúlyeltolódást okoztak: jelenünk háborúiban közel azonos katonai erejű felek állnak szemben egymással, új technológiával (drónok), kiterjesztett domáinnal (kibertér), a hagyományos, és hibrid hadviselésre is jellemző harceljárások alkalmazásával. A harcoló felek hatalmas erőforrásokat használnak fel, mozgósítják teljes társadalmukat, a hadviselést minden más állami tevékenység fölé helyezik, a célpontok széles skáláját támadják.

Az új technológiáknak és a globalizált gazdaság mély kapcsolatainak köszönhetően azonban a mai háborúk nem csupán a régebbi konfliktusok szimpla megismétlődései. A műveleteket befolyásoló fent említett tényezők a hadműveleti és harctéri változásokhoz, valamint a fegyveres küzdelem új formáinak és módszereinek kialakításához vezettek. A hagyományos harcmező eddig domináns területei mellett a kiterjesztett hadszíntér (űrhadviselés), az egyidejűség, az elektromágneses spektrum feletti uralom, az információ birtoklása minden műveleti szinten a siker kulcsát jelenthetik.

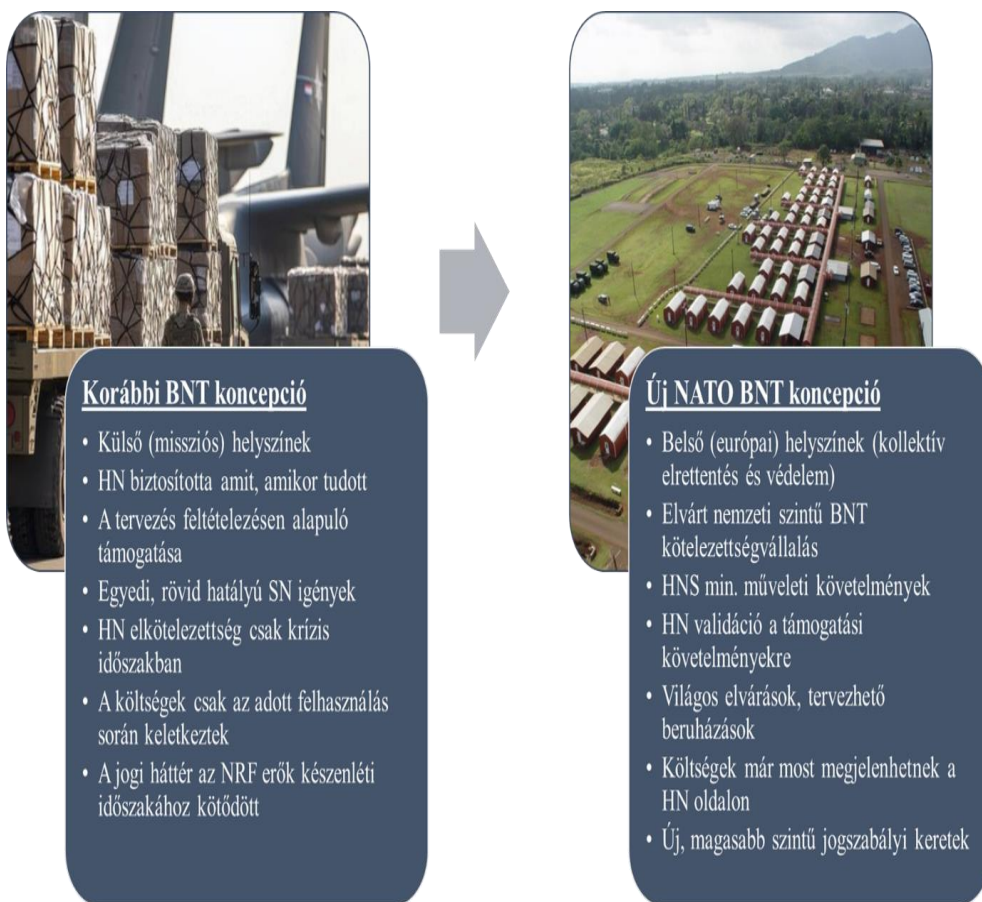
A fegyveres küzdelemben változott a hadászat, a hadművelet és a harcászat közti kapcsolat. A jelen műveletei nem különböztetik meg élesen a műveletek különböző szintjén a hagyományos felelősségi köröket, rugalmasabban kezelik azokat, és szigorú hadászati ellenőrzés alatt állnak.

A harc a haderő minden összetevőjének, valamint a polgári erőknek a bevonásával, a legkorszerűbb eszközök alkalmazásával zajlik. A műveletekre a folyamatos mozgás és manőver egysége jellemző, a korszerű felderítési és információfeldolgozó rendszerek által a parancsnokok – és egyre inkább a beosztottak is – a műveleti terület szinte minden részére kiterjedő, valós idejű képpel rendelkeznek.

Nőtt a felderítés és a hírszerzés szerepe, az erők szétagolásának szükségessége, megóvásuk jelentősége, a hatékony rakéta- és légvédelem, a drónok felderítő és csapásmérő alkalmazása és az ellenük kialakított védelem.

Valamennyi haderőnemnél konvencionálissá vált a nagy hatótávolságú és nagy pontosságú fegyverek alkalmazása, aminek következtében a mögöttes terület potenciális célpontnak minősül, a hatásalapú pusztítás így a logisztikai ellátási lánc egyik fő elemét, a hátszági bázisokat is eléri, megnehezítve, vagy teljesen ellehetetlenítve az eszközök és anyagok pótlását. A logisztikai csomópontok és bázisok, raktarak, a szállítóerők, valamint az utánpótlási útvonalak pusztítása a jelen hadviselésében ugyanolyan fontosnak bizonyul, mint a csapásmérő erők megsemmisítése.

Az orosz-ukrán háború nem csak erők és eszközök háborúja, hanem vezetési stílusok (hadikultúrák) háborúja is. A parancsorientált orosz megközelítés áll szemben a küldetésalapú ukrán (NATO) megközelítéssel, amely lehetővé teszi, hogy a döntéseket a legalkalmasabb szinten hozzák meg, megfelelő szabadságot biztosítva a parancsnoknak a műveleti tevékenység kiválasztásához és végrehajtásához.

1. számú ábra. Az új BNT-koncepció elemei
(szerkesztette: Kónya Pál alezredes)

Az ábrában használt rövidítések jegyzéke:

- HN - Host Nation = befogadó nemzet;
- SN - Sending Nation = küldő nemzet;
- NRF - NATO Response Force = NATO reagáló erő;
- HNS - Host Nation Support = befogadó nemzeti támogatás.

A fenyegetések földrajzi elhelyezkedése a Befogadó Nemzeti Támogatás (a továbbiakban: BNT) területén is új koncepció kialakítását tette szükségessé. A korábbi önkéntesség elvén, illetve a nemzeti prioritások elsőbbségén alapuló BNT-t felváltja az elvárt, garantált támogatás és a Szövetséges erők ellátásának prioritása. Az új koncepció, szakítva a korábban rögzített, elsősorban expedíciós műveletek támogatására kialakított BNT alapelveivel, a szövetséges tagországok területén végrehajtott műveletek esetében az egyes nemzetektől maximális támogatást vár el, illetve részükre minimum műveleti követelményeket irányoz elő.

A felsorolt tényezők által formált hadviselés a Magyar Honvédségben is változásokat követelt meg. A haderőfejlesztés keretében új haderőképnek megfelelően folyik a haderőstruktúra módosítása, ami maga után vonja a logisztikának az új műveleti követelmények szerinti fejlesztését, emellett egy olyan, a kihívások formálta logisztikai látásmód kialakítását, ami a védelmi képességeket nem szűkíti le pusztán a katonai erőre.

Az Adaptive Hussar 2023 gyakorlaton felmérésre került a védelmi igazgatás és a Magyar Honvédség együttműködési képessége, a gazdasági-anyagi szolgáltatás (a továbbiakban: GASZ) eljárásrendjének működése. A tapasztalatok feldolgozása után megkezdődött a szabályzás racionalizálása. A területvédelmi műveletek – melyeknek szükségességét és eredményességét az orosz-ukrán háború folyamán az ukrán területvédelmi erők is igazolták - logisztikai ellátási rendszerének kidolgozása, a helyőrségtámogató koncepció kialakítása jelenünk egyik meghatározó képességteremtési programjai közé tartozik.

A haderőfejlesztés kiemelkedő eleme az új haditechnikai eszközök beszerzése és rendszerbe állítása, a nyugati típusú kiszolgálási kultúrának megfelelő élettartam-menedzsment és technikai kiszolgálási rendszer létrehozása. Ezen eszközök üzemfenntartási filozófiája a NATO által alkalmazott élettartam-menedzsmenti elvek köré épül, és túlmutat egy pusztán karbantartási és javítási rendszeren: olyan területek is szorosán kapcsolódnak hozzá, mint a konfiguráció- és az elavulás-menedzsment és az integrált logisztikai támogatás feladatai. Különösen fontos a hadszíntéri helyreállítás elveinek meghatározása és lehetőségeinek megteremtése, az ehhez szükséges infrastruktúra, raktári készlet és az egyes javítási szintek képességeinek kialakítása.

Akárcsak a műveletek végrehajtásánál, azok támogatásában is elsőrendű szempont a vezetés-irányítás egyértelműsége, az azokhoz kapcsolódó jelentési rendszer kialakítása és az információk megszerzésének, feldolgozásának, menedzsmentjének, hardver- és szoftverkövetelményeinek megteremtése. Ehhez elengedhetetlen a logisztikai rendszer egyes elemeinek, valamint az elemzés-értékelési folyamatnak a minél szélesebb körű digitalizációja, akár a mesterséges intelligenciájú platformok integrálásával is.

A megváltozott biztonsági környezet ezen feladatokon túlmenően megkívánja a hadszíntér-előkészítés logisztikai elemeinek kiépítését, különös tekintettel az infrastruktúrára és a logisztikai raktárak (kiemelten a lőszer) és elosztópontok mobilizálhatóságára. Szövetségi tagságunk mellett nem szabad elfeledkezni az önálló tevékenységet is biztosító

anyagi-technikai készletek megalakításáról, lépcsőzéséről, pótlási képességéről, önállóan, illetve a nemzetgazdasággal együttműködve.

Összességében, a védelmi ipar fejlesztésével, a kormányzati ellátó és a katonai logisztikai rendszer együttműködésére történő célirányos felkészítéssel, az új, nyugati típusú haditechnikai eszközök üzembentartási rendszerének (élettartam-menedzsmentjének) kialakításával, az ellátó alrendszerek korszerűsítésével, a műveleti logisztikai eljárásrendeknek és feladatoknak a NATO által megkövetelt szintű begyakorlásával és a logisztikai állomány műveleti jellegű kiképzésével egy olyan folyamat részesei vagyunk, aminek végcélja a deklarált kihívásoknak és kockázatoknak megfelelő, az új/régi típusú műveleteket támogatni képes katonai logisztikai rendszer.

II. Az orosz-ukrán háború logisztikai tapasztalatai

A tapasztalatok feldolgozása már a konfliktus kezdeti időszakában megkezdődött, melyek mindkét hadviselő félnél a Magyar Honvédség logisztikai rendszerében is hasznosítható javaslatokkal szolgáltak. Általános hadászati értelemben a drónok, műholdak általi felderítés spektruma kiszélesedett, az álcázás, a műveletek fedettségének elérése egyre nehezebbé vált, a hatásalapú megközelítés – és a nagy hatótávolságú precíziós fegyverek alkalmazása - a hátszágot, vagyis az ellátás-utánpótlás alapvető bázisát elsődleges célponttá tette.

A logisztikai képesség olyan, a fenntartható rendszerek, folyamatok, csomópontok halmazává változott, aminél a rejtettség, a (fedett) széttelepíthetőség, mobilizálhatóság és a rugalmasan alkalmazható készletallokáció a műveletek sikerét elsődlegesen meghatározó követelménynek bizonyult. Emellett a műveleti logisztikai eljárásrendek, valamint információs, digitális szoftverek alkalmazásával relevánssá tudott válni a hálózatközpontú és osztott műveletek jellemezte hadviselésben is. Ezen megállapításokon felül a tapasztalatokat érdemes mindkét fél esetében megvizsgálni és elemezni.

1. Az orosz haderő logisztikai támogatási tapasztalatai (kivonatoss mértékben)

A műveleti eseményeket elemezve kijelenthető, hogy a konfliktus kezdetén az orosz fél logisztikai rendszere nem volt felkészülve a régi/új típusú háború támogatási követelményeire, illetve egy elhú-

zódó, proxytámogatással megerősödött, a nyugati hadászati, hadműveleti, harcászati elveket gyorsan abszolváló ukrán haderő ellenes háborúra.² Oroszország logisztikai műveleti koncepciója még mindig nagymértékben a szovjet modellre támaszkodott, mint például a parancsorientált vezetés, a centralizált műveleti irányítás, az altiszti állomány operatív cselekvési lehetőségeinek elvetése, a készletek pótlásának hadászati szintű kezelése és az ebből fakadó rugalmatlanság: ez a fajta megközelítés lehetetlenné tette a frontvonalbeli parancsnokok számára, hogy a műveletek követelményei szerint tervezzék meg és felügyeljék a logisztikai támogatást.

Az alapvetően a vasúti ellátási rendszeren alapuló szállítási képességek elégtelennek bizonyultak a nagy távolságot felölelő logisztikai ellátási lánc közlekedési biztosítására. A szárazföldi erők zászlóalj-szintű harccsoportokba (a továbbiakban: ZHCS) szerveződtek, melyek mozgékonyabbak voltak ugyan, de lecsökkentett logisztikai képességgel – logisztikai századdal - rendelkeztek. A logisztikai századok nem volt képesek a készleteket gyakran 100 km távolságból a vasúti kirakó helyektől a ZHCS-k irányába előreszállítani, emellett a tavaszi olvadás sártengerré változtatott útjaira kevés terepjáró eszközt tudtak átcsoportosítani. A gyenge infrastruktúrával rendelkező ukrán közúthálózat jelentősen korlátozta az orosz manővereket, a mozgáscentrikus hadviselés előnyeit ezáltal nem tudták megfelelően kihasználni.

A szállításba bevont civil eszközök nem voltak megfelelően felkészítve a terepviszonyokra, a többfajta eszköztípus nehézkessé tette az alkatrészellátást.³

Az ukrán haderőnek juttatott HIMARS és az M270 tüzérségi fegyverrendszer nagyobb lőtávolsága miatt az orosz katonai vezetés kénytelen volt a logisztikai ellátási lánc hosszát megnövelni, ami egyben nagyobb sérülékenységet és komoly utánpótlási gondokat okozott.

A veszteségpótlás területén kulcstényezőnek bizonyult, hogy az orosz-ukrán háború előtt az orosz védelmi ipar készletfeltöltési képességét még soha nem tesztelték teljes mértékben egy elhúzódó, nagy intenzitású konfliktusban; ugyanakkor a készleten lévő erőforrások

² Az orosz stratégiai célkitűzések egyike volt a gyors műveleti siker annak érdekében, hogy a nemzetközi közösség ne tudjon reagálni, ezért hosszú időtartamú konfliktusra a hadászati tervek nem kerültek részletesen kidolgozásra.

³ A probléma az ukrán haderőnél is jelentkezett, a donációból kapott haditechnikai eszközök több mint százfajta típust tartalmaztak, amit a technikai-kiszolgálási rendszer nehezen kezelt.

mennyiségének csökkentésével az orosz logisztikai rendszer egyre jobban függött az ipartól. A régebbi eszközök hadba vetése ugyan kedvezett a tartalékképzésnek, ám műveleti szempontból nem bizonyult arányosnak az elavultságból eredő veszteségekkel.⁴

Az orosz javító-karbantartó csapatok tevékenységi sikerét jelentősen korlátozta az orosz helyreállító járművek és a harcászati rendszerek alacsony aránya, mivel az orosz vezetés a két legutóbbi állami fegyverkezési program során a harcászati rendszerek beszerzését helyezte előtérbe a logisztikai képességekkel szemben.

Az ellátás a művelet dinamikáját nehezebben követő „push” rendszer helyezte előtérbe, aminél a készletszint a műveletekre előre meghatározott normákon és a prognosztizált igényeken alapul. Ez az ellátási forma nem csak több időt vesz igénybe, de rugalmatlanabb a műveleti követelményekkel szemben, szerepe inkább a hátszói utánpótlási készletek felhalmozásakor adekvát.

2. Az ukrán haderő logisztikai támogatási tapasztalatai

A nemzetközi katonai támogatások következtében a háború kirobbanása óta az ukrán haderő nagymennyiségű haditechnikai eszközt, fegyvert, lőszeret és harcanyagot kapott a nyugat-európai országoktól, valamint az Amerikai Egyesült Államoktól. A műveletek megkezdésének időszakában az ukrán haderő számára biztosítva lettek a műveletekhez szükséges korszerű technikai eszközök, fegyverek, harc- és egyéb anyagok. Az ukrán haderő fejlesztését és az anyagi készletek feltöltését az ukrán kormány nem a saját erejéből, a nemzetgazdasági kapacitásait felhasználva érte el, hanem a NATO-tagországoktól kapott külső támogatásokkal. A különböző adományozott platformokhoz való alkalmazkodási igény azt is jelezte, hogy a NATO-felszerelések és -platformok közötti interoperabilitás szükségessége növeli a logisztika összetettségét⁵.

Ukrajna legközelebbi szomszédjai (Lengyelország, Románia és Szlovákia) az Ukrajnának történő fegyverszállítás és a NATO harcokban megsérült fegyverei javításának központjaivá váltak, így azonban a fenntartás rendszerének láncja meghosszabbodott és függővé vált, viszont kikerült az orosz csapatok lehetséges célpontjainak köréből.

⁴ Az orosz hadikultúra jóval kevesebbre értékeli az emberéletet, mint a nyugati.

⁵ A helyzetet bonyolította, hogy az ukrán haderő alapvetően a szovjet rendszertől megöröklött fegyverzettel rendelkezett.

A hozzájárulások azonban számos kihívást jelentettek/jelentenek Ukrajna technikai kiszolgálási rendszere számára. „Kiemelten fontos körülmény, hogy a nyugati technikát modern infrastruktúrával és magas szintű felkészültséggel szükséges kiszolgálni, amit nem lehet rövid idő alatt (egy-két hónap) elsajátítani. A zajló háború miatt Ukrajna eltekinthetett a békeinfrastruktúra kialakításától (tárolóhelyek és rendszerek, kiképzőközpontok), azonban a telepített és a tábori javítóbázisok kiépítése elengedhetetlenné vált.” („A kiváló minőségű nyugati haditechnikai eszközök egyik, az üzemben tartásnál fontos feltétele a jelentős és ugyancsak minőségi karbantartási igény. Tervezésük szempontjait korábban a nyugat-európai körülményekhez megfelelő, a harctérhez közeli műszaki-ipari háttérhez igazították. A nyugati típusokat szervizelő egységek azonban gyakran ezeröt-száz-kétezer kilométerre található az önvédelmi, terület-visszaszerzési harcokat vívó ukrán harcoló csapatoktól”⁶, ami a nyugati típusú eszközök tábori javítóbázisainak kialakítását, illetve a mobil (tábori) műhelyek alkalmazásának szükségességét még hangsúlyosabbá teszi.)

A rendelkezésre álló eszközökkel és a hozzájáruló nemzetek támogatásával Ukrajnának sikerül fenntartania a megfelelő szintű hadrafoghatóságot, ugyanakkor sokkal magasabb szintet lehetett volna/lehetne elérni, ha a hozzájáruló nemzetek az átadandó haditechnikai eszközök esetében az átadás előtt a következőket hajtották volna/hajtanák végre, illetve biztosították volna/biztosítanák:

- a) a haditechnikai eszköz Ukrajnába történő szállítása előtt a kiszolgálási rend szerinti, regisztrált műszaki-karbantartási és javítási szolgáltatások teljes ciklusú végrehajtását;
- b) a szabványos pótalkatrész-, szerszám- és tartozékkészlet, valamint a vonatkozó műszaki dokumentáció mellékelését;
- c) a karbantartási készletek, diagnosztikai és javítóeszközök, valamint a haditechnikai eszköz műszaki dokumentációjának átadását.

„Ukrán megfigyelések alapján az Ukrajnának adományozott haditechnikai eszközök akár 80 százaléka nem tartalmazta a műszaki kézikönyveket, a tartalék alkatrészeket, a szerszámokat vagy a karbantartási előzményeket.”⁷

⁶ Pánczél Mátyás: Ukrajna – a dogmák harca. panczelosok.hu, 2023.08.18. <https://www.panczelosok.hu/ukrajna-a-dogmak-harca/> (Letöltés időpontja: 2024.12.02.)

⁷ Transferable Logistics Insights From The Russian War Of Agression Against Ukraine – A NATO Logisztikai Bizottságának (Logistics Committee) 2024. május 03-04. között tartott ülésén az Ukrán delegáció által előadott ismertetés alapján.

„A konfliktus korai szakaszában az ukrán logisztikai rendszernek nem volt megfelelő képzési képessége a haditechnikai eszközök karbantartására, ami indokolatlan meghibásodásokat és késedelmet okozott az eszközök harctérre történő visszajuttatásában. Az értékes idő és erőforrások megtakarítása érdekében Ukrajna kénytelen volt unortodox javítási módszereket alkalmazni: a hibák felkutatása közben gyakran teljesen szétszerelték a motorokat, ahelyett, hogy kicserélték volna őket. Ez a megközelítés néha váratlan előnyökkel járt, például azt eredményezte, hogy olyan problémákat is azonosítottak, melyek a gyártó számára is ismeretlenek voltak.”⁸

Az orosz-ukrán konfliktus nem csak országok közötti konfliktus, hanem hadikultúrák konfliktusa is: a nyugati típusú, a harcászati szinten lévő parancsnokok megfelelő döntési szabadságát lehetővé tevő művelet-orientált vezetés áll szemben a hagyományos, keleti típusú parancs-orientált rendszerrel. Az ukrán haderő által kiépített célorientált logisztikai rendszer decentralizált döntéshozatali eljárásrendje kedvez az alkalmazkodásnak, rögtönzésnek, elősegíti a gyors reakcióidőt és az erőforrások reziliens felhasználását (pl.: átcsoportosítás). A többlépcsős és decentralizált ellátási lánc alkalmazása, a műveleti területen létesített kisebb (rejtett) raktárak, valamint a gyorsan telepíthető ellátópontok rendszere és a mobil/guruló készletek alkalmazása szintén sikeresen csökkentette az utánpótlás időszükségletét, egyben organikusán illeszkedett a küldetés-orientált vezetési stílushoz.

Az ellátás rendszerét tekintve az ukrán logisztikai erők rugalmasan alkalmazkodtak a műveleti helyzethez, a hadszíntér és a mögöttes terület jellegéből fakadó eltérő követelményekhez. A „pull” típusú ellátást⁹ a sebezhető utánpótlási útvonalakkal ellátott, a műveleti dinamikája által gyorsan változó igényekkel jellemezhető műveleti területen alkalmazták, míg a „push” ellátási módot általában a frontvonal mögött, nagyobb raktárakban, elosztó központokban, melyek a nagyobb volumenű utánpótlási kapacitást követelték meg.

A veszteségek gyors pótlását, a fenntarthatóságot Ukrajna megreformált beszerzési rendszerrel próbálta biztosítani: az egyszerűsített eljárásrend, a digitális beszerzési platformok használata, a helyi vállalkozások

⁸ Transferable Logistics Insights From The Russian War Of Agression Against Ukraine – A NATO Logisztikai Bizottságának (Logistics Committee) 2024. május 03-04. között tartott ülésén az Ukrán delegáció által előadott ismertetés alapján.

⁹ A „pull” típusú ellátási rendszer alkalmazásakor a csapatok ellátása a tényleges igényeken alapul. Az utánpótlás térben és időben a csapatoknál bekövetkezett tényleges anyagfelhasználáshoz igazodik.

bevonása, a gyors import elősegítése olyan beszerzési környezetet biztosítottak, ami képes volt az utánpótlás sürgető ütemének megfelelni. A prioritizált lőszerellátás – amit az adományozott fegyverrendszerek szerteágazó típuscsaládjai jelentősen megnehezítettek – még így sem tudta a műveleti igényeket fedezni. (A honi lőszergyártási infrastruktúra jelenleg folyó kiépítése a tapasztalatokból kiindulva gyakorlati indokot szolgáltat.)

3. A tapasztalatokból levonható, a Magyar Honvédségre vonatkozó javaslatok:

- a) a védelmi ipar fejlesztése, védelmi ipari logisztikai csomópontok létesítése hazánkhoz közeli országokban;
- b) összkormányzati, osztársadalmi, nemzetgazdasági szemléletmód, az ellenállóképesség kialakítása a védelemben bevonható összes – civil és katonai – elemének egy rendszerbe történő integrálása;
- c) a készletképzési elvek átgondolása, stratégiai készletek megalkotása,
- d) a készletek rejtett, gyors áttelepíthetőségének biztosítása;
- e) a hadszíntér-előkészítés infrastruktúrájának kiépítése,
- f) a hadműveleti és stratégiai szintű javítóképességek kialakítása, a stratégiai/ipari javítási képesség kapcsolatrendszerének szerződéssel történő biztosítása, illetve megteremtése;
- g) elosztott, hálózatalapú logisztikai rendszer (helyőrségtámogató, területvédelmi alrendszerek létrehozása);
- h) tábori javítóbázis-képesség megteremtése (legalább harcászati szinten);
- i) a digitalizáció, az automatizálás és a mesterséges intelligencia képességeinek felhasználása;
- j) a haditechnikai eszközök beszerzési csomagjában szerepelnie kell a szabványos pótalkatrész-, szerszám- és tartozékkészletnek, diagnosztikai eszközöknek, a vonatkozó műszaki dokumentációnak és a meghatározott szintű képzésre vonatkozó szerződésnek,
- k) a megfelelő képzési spektrum kialakítása, főleg a mérnöki és a technikai szinteken (civil mérnökképzés az MH érdekében, al-tisztképzés felülvizsgálata, gyártói tanfolyamok, a tisztképzés oktatóinak bekapcsolása az MH felkészítési rendszerébe, ki-képzés a termelői kapacitás bázisán).

III. A Magyar Honvédség és a katonai logisztikai rendszer átalakítása, a helyőrség-támogató koncepció

1. A Magyar Honvédség és a katonai logisztikai rendszer átszervezése

A Honvéd Vezérkar és a Magyar Honvédség honvédségi szervezetei jelenünkben zajló átalakításának fő céljai a következők:

Biztosítani kell:

- a) a stratégiai és a műveleti szintű feladatok elkülönítését;
- b) az MH központosított műveleti vezetését;
- c) a kiber és információs műveletek stratégiai szintű irányítását;
- d) a különleges műveleti képességek fejlesztését és műveleteik vezetés-irányítását;
- e) a helyőrség-támogatás feladatainak integrált végrehajtásán belül a helyőrségi szintű logisztikai, valamint a honvédségi szervezetek működéséhez tartozó egyéb szakterületi feladatok ellátását érintő támogató képesség megteremtését;
- f) a személyügyi rendszer felépítésének reformját, továbbá a harcfelderítő képesség kialakításának előkészítését.

A katonai logisztikai rendszert is érintő kardinális változásokat a hadműveleti szintű Összhaderőnemi Műveleti Parancsnokság (a továbbiakban: MH ÖMP) létrehozása, és a helyőrségtámogató rendszer kialakítása jelenti.

Az MH ÖMP a haderőnemi parancsnokságok bázisán alakul meg, logisztikai elemével (J4 főnökség) ismét létrejön a Magyar Honvédségben az összhaderőnemi logisztikai képesség, mely a haderőnemi logisztikai erőforrások összehangolásával, megosztásával és koordinált felhasználásával biztosítja az összhaderőnemi műveletek sikeres végrehajtásához szükséges cselekvési szabadságot. A képességek megfontolt, célirányos egyesítésével megvalósítja a korlátozottan rendelkezésre álló erőforrások megfelelő elosztását, lehetővé téve a parancsnok számára a gyors reagálást a megváltozott követelményekre. Az összhaderőnemiség tehát egyik fő pillére annak az integrált logisztikai képességnek, amelyben az integráció – mint alapvető követelmény – a többnem-

zeti megoldások optimális alkalmazására és az említett összhaderőnemi szemléletre, valamint a logisztikai vezetés és erő kifejtés egységére irányul.

Az átszervezés logisztikai jellegű céljainak elérése érdekében szükségessé vált a hadműveleti támogatási tagozatot képviselő harcászati szintű logisztikai szervezet, az MH Lahner György 2. ellátó ezrednek (a továbbiakban: MH LGY 2. elló. e.) az MH Logisztikai Támogató Parancsnokságtól történő átalárendelése. Az MH LGY 2. elló. e. által közvetlenül biztosítani tudja a műveleti feladatokban résztvevő, a műveleti területen települő erők hadműveleti szintű logisztikai támogatását és/vagy az MH külföldi szerepvállalásának, a felajánlott készenléti erők, a tényleges missziós feladatokat ellátó kontingensek nemzeti támogatását. Az összhaderőnemi, hadműveleti szintű feladat végrehajtására létrehozott csoportosításával támogatja a műveletben résztvevő, az Összhaderőnemi Műveleti Területen¹⁰ (a továbbiakban: ÖMT) belül alkalmazásra kerülő műveleti erőket. (A területvédelmi erőket – amennyiben nem kerülnek átalárendelésre – az ÖMT-n belül a helyőrség-támogató alegységek látják el. Átalárendelés esetén ellátásuk átkerül a hadműveleti tagozathoz.)

2. A helyőrség-támogató koncepció

A jelen hadviselését jellemző hálózatközpontú műveletek hálózati rácsai egyben területeket is jelölnek. A területi alapon szerveződő csapatok alkalmazásának célja ezen nagy kiterjedésű műveleti terek korlátozott számú erővel való ellenőrzése, birtoklása. Az ezen cél elérésére indított osztott műveleteket az egyes, a védelem szempontjából kritikus, megerősített, egymással összeköttetésben lévő csomópontokban – városokban, kritikus infrastruktúrákban és erőközpontokban – védő önkéntes tartalékos területvédelmi erők, valamint a csomópontok közötti terekben alkalmazott, nagy mobilitású fedező, késleltető és csapásmérő erők hajtják végre, ahol a csomópontok a fizikai és az információs térben is elhelyezkedhetnek. Az osztott műveletek során a

¹⁰ A szövetséges erők európai főparancsnoka által ideiglenesen kijelölt terület, amelyen belül az összhaderőnemi parancsnok hadműveleti szinten tervezi és végrehajtja meghatározott küldetését/feladatát. Megj.: az ÖMT és annak olyan jellemző paraméterei, mint (az) időtartam, küldetés jellege és a földrajzi terület kiterjedése vagy a helyzetből következnek, vagy küldetés-specifikusak, és általában kapcsolódnak az összhaderőnemi alkalmi harci kötelék műveleteihez. Magyar vonatkozásban az illetékes stratégiai parancsnok is kijelölheti. Forrás: Ált/44: Magyar Honvédség Összhaderőnemi Doktrína 4. kiadás.

szárazföldi erők területellenőrzési feladataikat elsősorban a területvédelmi csapataikkal együttműködve, azokra támaszkodva hajtják végre, ők képezik a védelem alaphálózatát. A szervezetszerű logisztikai al egységgel nem rendelkező területvédelmi, illetve egyéb katonai szervezetek logisztikai támogatása területi alapú logisztikai támogatást nyújtó katonai szervezetek útján valósul meg, ezáltal ahhoz a katonai szervezethez kerülnek logisztikai utalásra, amely az ellátást a leggazdaságosabb módon tudja biztosítani.

A helyőrség-támogatás¹¹ rendszerének továbbfejlesztésére a műveleti honvédségi szervezeteket támogató, nem műveleti jellegű képességek hatékonyabbá tétele érdekében volt szükség. A helyőrségtámogató rendszer elérendő végállapota a műveleti szervezetek elválasztása a helyőrség-támogató szervezeti elemektől, azaz alaphelyzetben az MH különleges jogrendi működésének legteljesebb előkészítése.

A helyőrség-támogató koncepció főbb elemei az alábbiakban kerültek összegzésre:

- a) költségvetési gazdálkodás kizárólag a helyőrség-támogató szervezetnél folyik;
- b) a személyügy limitált létszámmal a műveleti szervezetnél alakul meg;
- c) a személyügyi „front office” a helyőrség-támogató szervezetnél áll fel,
- d) ügyvitel kizárólag a helyőrség-támogató szervezetnél alakul meg;
- e) belső ellenőrzés kizárólag a helyőrség-támogató szervezetnél folyik;
- f) munka-, baleset- és tűzvédelem kizárólag a helyőrség-támogató szervezetnél történik;

¹¹ A helyőrségi támogatás nem csak logisztikai feladat vagy laktanyai kiszolgálás: magába foglalja az adott helyőrségben lévő lő- és gyakorlóterek, objektumok üzemeltetését, illetve az egyéb, „külsős” helyeken végrehajtandó támogatási feladatokat is. A helyőrség-támogató parancsnokság felelős az objektumok és a bázisok működtetéséért, az őrzés-védelemmel összefüggő és a csapatgazdálkodási feladatok végrehajtásáért, a belső ellenőrzési tevékenységért, a laktanyák, valamint a külső objektumok üzemeltetésével járó feladatok végzéséért, a helyőrségi ügyvitel működtetési feltételeinek biztosításáért, a személyügyi támogató iroda, a munka-, tűz- és balesetvédelmi szerv és a helyőrségi zenekar munkájának, valamint az egyéb támogató feladatok megszervezéséért.

- g) meleg ételmezési ellátás kizárólag a helyőrség-támogató szervezetnél biztosított;
- h) hadijogászai beosztás műveleti szervezetnél kerül rendszeresítésre;
- i) beszerzések és kárügyek jogi támogatása a helyőrség-támogató szervezetnél folyik,
- j) laktanyai szolgálatok a helyőrség-támogató szervezetnél működnek;
- k) az állandó híradás támogatása (nem érintve az MH NJ 51. hír. és vez. bizt. dd. kihelyezett elemeit) a helyőrség-támogató szervezetnél történik;
- l) a laktanya, gyakorló és lőterek infrastruktúráinak üzemeltetése a helyőrség-támogató szervezetnél folyik;
- m) a javítási, karbantartási képesség a műveleti szervezetnél marad;
- n) a javító, karbantartó infrastruktúra üzemeltetése a helyőrség-támogató szervezetnél folyik;
- o) raktározási feladatok a helyőrség-támogató szervezetnél (ami nem jelenti a műveleti szervezet logisztikai alegsége ellátási felelősségének megszűnését) maradnak;
- p) a szakfelépítmény nélküli közúti eszközök a helyőrség-támogató szervezetnél maradnak;
- q) a repülőterek irányítása haderőnemi felelősségben marad.

A koncepció fókuszában a leírtaknak megfelelően a műveleti képességek strukturális és feladatrendszerbeli elkülönítése, konkretizálása, a kiképzés ehhez történő igazítása és a logisztikai ellátási lánc térben és időben történő rövidítése áll.

IV. A logisztikai fejlesztések irányai¹²

Az új műveleti környezet kihívásaira a Nemzeti Katonai Stratégia a teljesség igénye nélkül a következő főbb követelményeket fogalmazza meg a Magyar Honvédséggel szemben: az új haderő legyen modern, mobil, reagáló-, fejlődő-, alkalmazkodó- és ellenállóképes, rugalmas, megújuló,

¹² Szabó Tibor dandártábornok „A Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programhoz kapcsolódó Logisztikai képességfejlesztés” című előadása alapján.

képességei modulárisan épüljenek fel, valamint legyen képes feladatai ellátására önállóan és szövetségi keretek között.

Az új típusú, kiemelten az osztott műveletek logisztikai támogatása érdekében olyan moduláris jellegű támogatószervezeteket kell létrehozni, melyek elemei a támogatni kívánt művelet jellegéhez igazodva önállóan, vagy a modulképességek megfelelő kombinálásával gyorsan és rugalmasan tudnak alkalmazkodni a műveleti környezet változásaihoz, ezáltal hatékonyan képesek támogatni az erőket valamennyi műveleti helyzetben.

Ahhoz, hogy ezeknek a követelményeknek meg tudjunk felelni, a műveleti logisztikai támogatási rendszert már békeidőszakban ki kell alakítani - és a lehetőségekhez mérten működtetni -, de hozzáigazítva a békeidőszak sajátos logisztikai támogatási követelményeihez. (Illetve a békeidőszaki ellátást szükséges közelíteni a különleges jogrendben alkalmazotthoz.)

Mind a támogató, mind a támogatott erőknél olyan nagymértékben automatizált infokommunikációs rendszereket kell alkalmaznunk, amelyek képesek megfelelő időben, mennyiségben és minőségben, illetve biztonságos módon továbbítani, fogadni és feldolgozni a logisztikai támogatás érdekében szükséges információkat.

A támogatóerők méretét optimalizálni kell. Ez a követelmény nem a logisztika újabb – a támogatási képességet is redukáló – csökkentését jelenti, hanem a gyakorlati megvalósítás módjait körvonalazza, úgymint:

- az innovatív és adaptív logisztikai eljárásrendek kidolgozását és alkalmazását;
- korszerű hadfelszerelések és technológiák beszerzését és használatát.

A katonai logisztikai infrastruktúra modernizálása a nemzetgazdaság meglévő képességei mellett is kiemelt jelentőséggel bír. Ha jobban belegondolunk, akkor ez a hadszíntér-előkészítés katonai feladatainak kritikus eleme.

Az elvárt képességek kereteként a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program szolgál, ami alapján kidolgozásra került a honvédelmi tárca hosszútávú terve (a továbbiakban: HTT), amit az új haderőkép kialakítása során az annak megfelelő képességek tükrében vizsgáltak felül. A logisztikai fejlesztési igények az alábbi területeken fogalmazódtak meg:

- a) NATO-vállalások teljesítése;

- b) központi raktározás;
- c) ellátó képesség/előretolt logisztikai bázis;
- d) infrastruktúra;
- e) szállítóképesség;
- f) támogatóképesség;
- g) javítóképesség;
- h) digitalizáció;
- i) RSOM¹³ támogatóképesség;
- j) kiképzés.

Jelen cikk terjedelmi korlátai pusztán néhány képességelem részletezését engedik meg, ezért csak a legsürgetőbbeket veszem számba.

Az elvart ütőképes haderő létrehozásának szinte minden más területet átszövő eleme az infrastruktúra, amely elengedhetetlen előfeltétele az új helyőrségi katonai szervezetek / alegységek létrehozásának, az új harceszközök üzemeltetési követelményei kielégítésének, a magas tárolási követelményekkel terhelt harcanyagok és alkatrészek állagmegóvásának, illetve a meglévő állomány megfelelő (megtartó) életkörülményei létrehozásának. A logisztikai rendszer redundánssá tételéhez nélkülözhetetlen egy kelet-magyarországi raktár kialakítása is.

Központi tagozatban elengedhetetlen a közúti szállítóképesség létrehozása, ami a békeműködés (kiszállítás) és a különleges jogrendi időszakban a központi készletek széttelapíthatóságának alapfeltétele (hajtóanyag két, lőszer két-három irányba történő szállítása).

A légi járművek meghatározott szintű javítási képességét a nyugati haditechnikai eszközök esetében is létre kell hozni (ami jelentősen eltér a korábbi MH Légijármű Javítóüzemmel szemben megfogalmazott követelményektől, mint ahogy a technikai kiszolgálási rendszer is másként épül fel, mint a keleti technikai kultúra esetében.)

Hadművelési tagozatban a terepjáró-szállítóképesség megteremtésével biztosítható az előretolt vezetési elemek / hadosztály felelősségi körzet hadművelési szintű támogatása (pl.: rászállítás). A német-magyar közös képességek közül a Telepíthető Üzemanyagraktár 2022-

¹³ RSOM: Fogadás, Állomásoztatás, Előrevonás

ben, míg a Közepes Szállítószázad¹⁴ 2023-ban elérte a teljes műveleti képességet. A NATO vállalásként létrehozandó Tábori hajtóanyag-raktár az MH Anyagellátó Raktárbázisnál vagy a Központi Logisztikai Bázison kerül kialakításra.

A támogatóképesség fejlesztésével megvalósul a katonai szervezetek előrevonásának hatékony, koordinált támogatása, a tábori elhelyezési képességgel támogathatók a hazai békeidejű feladatok is (pl.: gyakorlatok, katasztrófavédelmi feladatok, határfeladatok).

NATO vállalásaink nélkülözhetetlen alapját képezi a Konvoj Támogató Központ és a Vasúti Kirakó Század létrehozása, amik a nemzetközi vállalástól függetlenül jelentős hiányt pótolnának az MH logisztikai rendszerének is.

Az ellátóképesség fejlesztésével hozzuk létre a (nem klasszikus) Előretolt Logisztikai Bázis („guruló” raktárak) alapját, amivel párhuzamosan a megfelelő logisztikai vezetési rendszert (C2) is ki kell alakítani.

Az új technikai eszközök vonatkozásában (az MH katonai szervezet által le nem fedhető) 3. szintű karbantartás / javítás (alkatrész-cserék) feltételei az MH LGY. 2. ello.e.-nél kerülhetnek kialakításra.

Csapatszinten a logisztikai erőknél képeseknek kell lenniük saját eszközeik 1-2. szintű javítására, eszközeinek, anyagi készleteinek (műveleti tempó és forma szerinti) mozgatására, valamint saját szervezetének önálló (harci) ellátására.

A digitalizáció olyan fejlesztési terület, aminek feladatait érdemes bővebben kifejteni.

A digitalizáció nagyléptékű fejlesztésével a folyamatok automatikussá, gyorsá válnak, a bürokratikus terhek minimalizálódnak, az (új) eszközök tekintetében nő a hadrafoghatóság és csökken az alkatrész-beszerezési bizonytalanság. A digitális platformok valós idejű tényleges képet biztosítanak a haderő állapotáról (hadrafoghatóságáról, alegység szintű elérhetőségéről), a tervezési folyamatok hónapos időszükséglete várhatóan órákra csökken.

A logisztikai támogatás digitalizált feladatrendszerét tekintve két, egymástól jól elkülöníthető, de egymással szoros kapcsolatban lévő

¹⁴ A képesség más képesség-hordozó járműinek kijelölésével „biztosított”, ezért a ténylegesen önálló század kialakítása további forrásokat igényel.

funkcionális területből épül fel. Az első területként az adminisztratív és információs, míg másodikként a műveletek logisztikai támogatásához rendelt feladatrendszer azonosítható. A logisztikai digitális képességfejlesztés célkitűzéseinek eléréséhez a két feladatrendszert ugyan egymástól elválasztottan kezelő, de az azok közötti átjárhatóságot, a szimbiózis meglétét biztosító digitális fejlesztések szükségesek.

Az adminisztratív logisztikai információs rendszer – mind a termelői, mind a fogyasztói logisztika spektrumában – a katonai ellátási lánc teljes körű menedzsmentjét hivatott támogatni, a lánc teljes dimenzionális és folyamatszempléletű kiterjedésében.

A műveleti logisztikai támogatás hosszútávú digitális fejlesztését egy, az összes vezetés-irányítási szintet átfogó összhaderőnemi C2 rendszer funkcionális alrendszereként tervezett megvalósítani. Ennek első lépcsője a rövid- és középtávon kifejlesztésre kerülő szárazföldi C2 harcvezetési szoftver (HUNTACCIS) logisztikai modulja, vagy a BNT folyamatmenedzsment-programja.

Az MH műveletekben résztvevő harcászati és magasabbegység-szintű erői harcvezetésének részeként megvalósuló logisztikai támogatás – beleértve a logisztikai támogatás tervezését és a vezetés-irányítást, a műveleti ellátási lánc logisztikai funkciók szerinti menedzsmentjét, valamint a logisztikai jelentési és igénylési rend adminisztratív feladatait – napjainkban túlnyomóan „papíralapon” (sztenderd, polgári célú irodai szoftverek alkalmazásával) történik. Az anyagi-technikai harcértékjelentés digitalizációja meggyorsítja a tervezést, ugyanakkor meggátolja, hogy különböző szinteken különböző kimutatások szerepeljenek. Emellett a jogosultsági beállítások kezelésével mindenkire differenciált módon juthatnak el a szükséges adatok.

Az elektronikus RFK¹⁵ bevezetésével az átadás-átvételi folyamatok papírmintessé válnak, automatikusan, gyorsan rögzülnek a nyilvántartási rendszer minden elemében.

¹⁵ A „Részletes Felszerelési Könyv” digitális változata.

Katonai Logisztika 2024. évi 3-4. szám

Projekt	Rövid táv				Középtáv				Középtáv				Középtáv				Hosszútáv	Erőforrás igény			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					
1. SAP Élettartam Menedzsment																					nincs
2. e-RFK																					nincs
3. Ruházati Webshop																					nincs
4. TRACKER (e-Menetlevél)																					~540 MFt
5. Vonalkód, Raktározás																					I. Fázis: ~147 MFt
6. e-Ebédjegy rendelés																					nincs
7. ATHJ (LOGFAS bevezetés)																					III. fázis: ~1.56 MRDFt
8. Intelligens fegyverszoba																					~30.2 MRDFt
9. HOBS bevezetése																					~514.7 MFt
10. Logisztikai modul (Szárzsföldi C2 szoftver)																					nincs
11. NATO termékazonosítás alkalmazása a LIR-ben																					~ 220 MFt

2.számú ábra. Digitalizációs fejlesztési programok
(szerkesztette: Szabó Tibor dandártábornok és dr. Sári Gábor alezredes)

Az élettartam-menedzsment programok megkerülhetetlen üzemeltetési elemei az új harceszközöknek, amikkel a hosszú idejű karbantartások optimálisan ütemezetté válnak, így biztosítva a műveleti feladatokhoz szükséges mennyiségű eszköz rendelkezésre állását. A programok lehetővé teszik a szükségletekhez igazodó, az új haditechnikai eszközökhöz nélkülözhetetlen, költséges alkatrész-készletek beszerzését (elkerülve a feleslegesen vásárolt, felhasználásra nem kerülő alkatrészeket).

Az e-menetlevél kiváltja a 70-es évek okmányát, biztosítva az igénybevételek nyomon követhetőségét és az automatikus adatfeldolgozást.

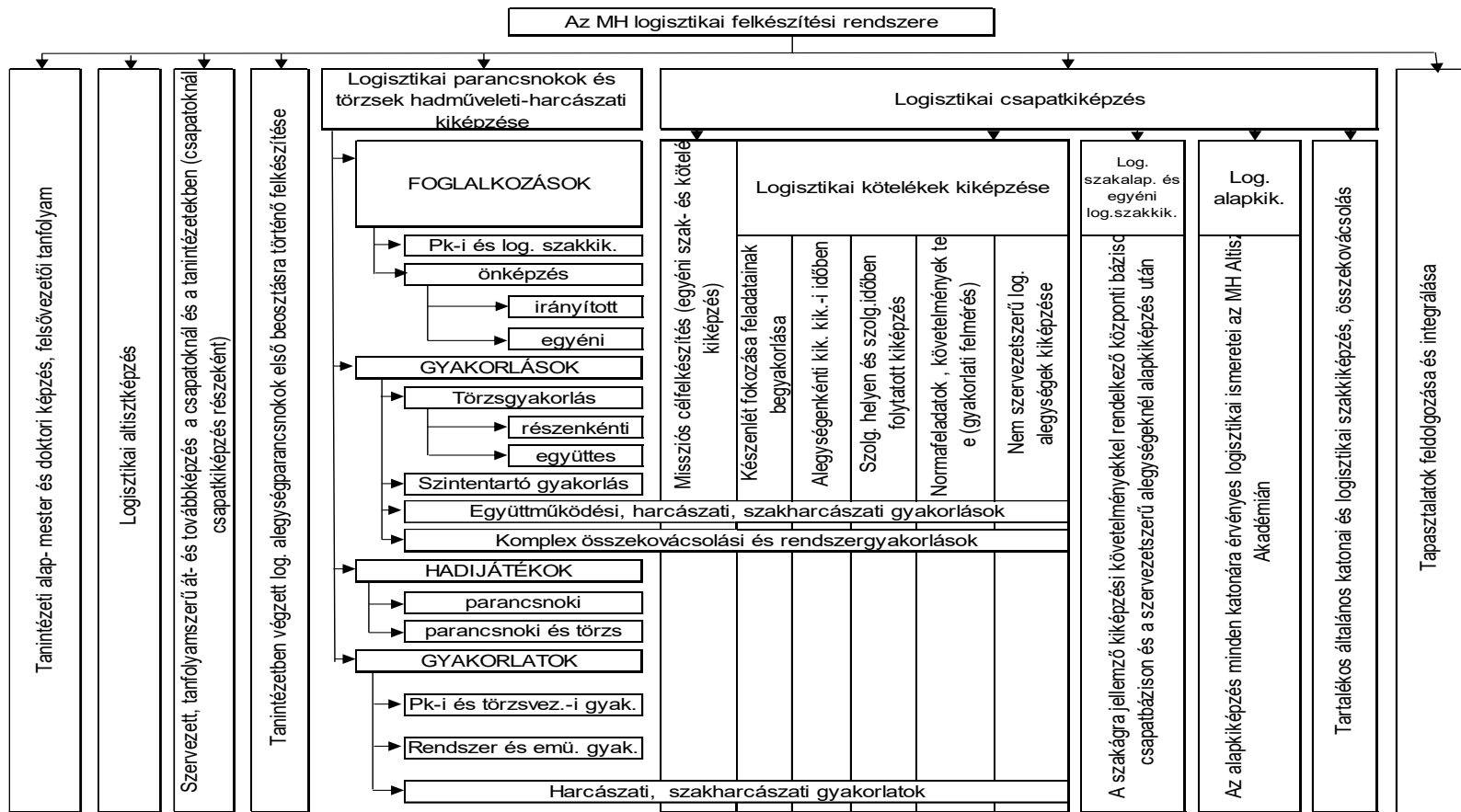
A ruházati webshop-program alkalmazása minimalizálja az ellátást körülvevő ügyintézési terheket, biztosítja az igényekhez igazodó készletnagyságot, emellett a humán és infrastrukturális erőforrás ott lesz, ahol szükség van rá.

V. Logisztikai kiképzés, felkészítés és oktatás

A logisztikai kiképzés, képzés és oktatás olyan egységet alkot az MH felkészítési rendszerében, amiket együtt, és nem különálló követelményeket kívánó, kapcsolódáspontok nélküli alrendszerként kell kezelni. Ehhez elsősorban azt kell meghatározni, mit várunk el a csapatkiképzéstől, a parancsnokok és törzsek hadműveleti-harcászati felkészítésétől, a központilag tervezett és szervezett hazai és külföldi tanfolyamoktól, az altiszt- és tisztképzéstől. Emellett figyelembe kell venni az ismeretátadó alrendszerek képességeit, lehetőségeit, az előljárói akaratot (pl. ne számoljunk katonai mérnök- és közgazdászképzéssel, de keressük a polgári oktatási rendszerből „kinyerhető” tudásbázis-ösztöndíjrendszerrel vagy katonák beiskoláztatásával az MH-ba történő integrálásának módjait.)

A csapatkiképzésben, illetve a tanfolyami rendszerben minden műveleti szinten előtérbe kell helyezni a műveleti logisztikai eljárásrendek megismerését, begyakorlását, gyakorlatokon és a mindennapos támogatási tevékenységen történő alkalmazását. Szövetségi tagságunkból eredően ki kell használni a NATO által nyújtott képzési lehetőségeket, a harcászati szintű tanfolyamokon keresztül a felsővezető-képzésig bezáróan. Önképzés, valamint irányított parancsnoki- és törzsfoglalkozásokon a műveleti szintre jellemző differenciáltsággal szükséges feldolgozni a szövetségi doktrínákat, szabályzókat, eljárásrendeket, az előrehaladás mértékétől függően, a fokozatosságot betartva angol nyelven (is).

Katonai Logisztika 2024. évi 3-4. szám

3. számú ábra. Az MH logisztikai felkészítési rendszere (szerkesztette: dr. Sári Gábor alezredes)

A tiszt- és az altisztképzést egymással kölcsönhatásban álló alrendszerekként kell kezelni, a követelmények folytonosságát szem előtt tartva. Az orosz-ukrán háború tapasztalata, hogy nem lehet műveleti sikert elérni jól képzett altiszti állomány nélkül, a technikai / operatív ismereteket nem szabad a tiszt vagy a legénységi állományra terhelni. Különösen igaz ez a haditechnika területén, ahol az egyes kiszolgálási fokozatok végrehajtása során pontosan meg kell határozni a legénységi, altiszti és tiszt állomány feladatait, jogosultságait, természetesen úgy, hogy a három állománycsoport között ne legyenek „képzettségi hézagok”. A nyugati technikai kiszolgálási rendszer úgy lett kiépítve, hogy a kiszolgálói állomány minden csoportjának egzaktan meghatározásra kerültek a szükséges szakmaiképesség-követelmények; ez a műveleti / technikai támogatási gyorsaság egyik kulcsfaktora.

Az új típusú haditechnikai eszközök üzemeltetése olyan új, eddig nem szükséges képzési területeket követel meg, mint a mechatronika, diagnosztika: ezeket az ismereteket vagy beépítjük a tiszt- és altisztképzésbe¹⁶, vagy polgári forrásokból biztosítjuk a szükséges szakemberlétszámot.

Logisztikai rendszergyakorlatokat kell évente levezetni, amikben a logisztikai állománynak minden műveleti szinten szükséges részt vennie. Az idén végrehajtott Adaptive Logicians 2024 (a továbbiakban: ADLO24) rendszergyakorlat fő célkitűzéseiként a szövetségi/hazai logisztikai támogatási eljárásrendek begyakorlását, a szövetségi jelentési, vezetési ismeretek elmélyítését, az azokkal kapcsolatos okmányrendszer használatának készségszintűvé tételét tűztük ki célul. Az ADLO24-gyel egy olyan hagyománynak ágyazott meg a logisztikai felkészítési rendszer, aminek évenkénti megismétlése előrehaladó jellegű felkészítési módszert határoz meg, egyre bonyolultabb feladatokkal, egyre mélyebb ismereteket kívánó tartalommal.

A korábbi évektől eltérően a külföldi tanfolyami rendszerben elérhető NATO-felkészítésekre – NATO Logistics Introductory Course,

¹⁶ Sajnos a jelenlegi altisztképzési rendszer, ahol fél év a szakmai képzés, ráadásul a bemeneti szakmai követelményeket nem tudja garantálni a toborzótevékenység, szinte lehetetlen felkészíteni a tanfolyami rendszerben tanuló altiszt-jelölteket. A csapatkiképzésre így nagyobb szerep jut, amiben az üzemeltetői szakállományra hárul a tanfolyami felkészítés elégtelen voltából eredő kiképzési igény. Ez két szempontból is hátrányos: a szakállomány nincs felkészítve oktatói-pedagógiai ismeretekre, másrészt az üzemeltetési tevékenységből kell kiszorítani a felkészítéshez kellő mennyiségű időt. (Azt már nem is elemzem, hogy az ilyen típusú felkészítésben mennyire van jelen az ismeretszintek fokozatos egymásra épülése, a tanulás logikai menetének betartása.)

NATO Operational Logistics Course, Logistics Functional Area Services (a továbbiakban: LOGFAS) Fundamentals and Data Operator Course – tömegesen sikerült magyar logisztikusokat beiskolázni a tanfolyamok Magyarországon történő megtartásával, amit a prágai székhelyű Többnemzeti Logisztikai Koordinációs Központ (MLCC), valamint a római székhelyű Összhaderőnemi Logisztikai Oktatási Központ (JCTC) mobil oktatócsoportja és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kara tett lehetővé.

A nyelvi felkészültségben jelentős haladás tapasztalható, ám az idősebb állománynak még mindig szüksége van további felkészülési lehetőségekre – ez azonban senkit sem ment fel az önképzés követelménye alól. A nyelvi felkészültség a szövetségi rendszerben az interoperabilitás egyik legfőbb eszköze.

V. Összefoglalás

A leírtaknak megfelelően a következő időszakban a katonai logisztikai rendszerrel szemben az alábbi főbb kihívások jelentkeznek:

- a) két- és többnemzetű együttműködés erősítése, bővítése, közös képességépítés;
- b) összkormányzati gondolkodás és megközelítés;
- c) képességépítés geostratégiai szempontok figyelembevételével (az ellátási lánc térben és időben történő lerövidítése);
- d) Modern-Mobil-Reagálóképes-Fejlődőképes-Rugalmas-Alkalmazkodóképes-Megújuló-Moduláris-Ellenállóképes logisztikai rendszer kialakítása;
- e) redundáns logisztikai támogatóképessegek megteremtése;
- f) korszerű hadfelszerelés és technológia beszerzése és alkalmazása;
- g) új haditechnikai eszközök üzemeltetési feltételeinek biztosítása;
- h) innováció (újszerű megközelítés, új eszközökhöz új eljárásrendek);
- i) szakállomány felkészítése;
- j) a fejlesztendő védelmi iparral való kapcsolat és eljárásrendek megvalósítása.

A felsorolt területek fejlesztésére megvan a társadalmi/elöljárói felhatalmazás, a megfelelő humán és pénzügyi források rendelkezésre állása esetén csak rajtunk múlik, hogy mennyire tudunk a követelményeknek megfelelni.

Felhasznált irodalom:

1. Az orosz-ukrán konfliktushoz kapcsolódó műveleti tapasztalatok feldolgozásával foglalkozó munkacsoport összegzett jelentése – MH Haderőmodernizációs és Transzformációs Parancsnokság, 2024.03.07.
2. Dr. Sári Gábor alezredes: Az Ukrán haderő szárazföldi haderőnémeinek technikai-kiszolgálási rendszere, a rendszer működtetésének tapasztalatai és a Magyar Honvédség részére megfogalmazott javaslatok. – Az orosz-ukrán tapasztalatfeldolgozó munkacsoport részére készített jelentés.2024.10.12.
3. MH Összhaderőnemi Logisztikai Doktrina 4. kiadás (tervezet) – Szerkesztette: Dr. Sári Gábor alezredes
4. Pánczél Mátyás: Ukrajna – a dogmák harca. pancelosok.hu, 2023.08.18. <https://www.pancelosok.hu/ukrajna-a-dogmak-harca/> (Letöltés időpontja: 2024.12.02.)
5. Szabó Tibor dandártábornok: Az orosz-ukrán háború logisztikai tapasztalatai. 2024.11.12-én az MH-szintű tapasztalatfeldolgozó konferencián elhangzott előadás.
6. Szabó Tibor dandártábornok: A Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Programhoz kapcsolódó Logisztikai képességfejlesztés. 2023. 10.24.-én elhangzott előadás.
7. Transferable Logistics Insights From The Russian War Of Agression Against Ukraine – A NATO Logisztikai Bizottságának (Logistics Committee) 2024. május 03-04. között tartott ülésén az Ukrán delegáció által előadott ismertetés alapján.